

STORT JULNUMMER

Innehåll:

Vandring i Bogens Finnmarker

Ett 60-års minne

Gunnarskog - En bygd fylld av liv

Jul förr i tiden

Att cykla i Gunnarskog på 40-talet

*Julmotiv av
Maria Johnson*

GÖNNERSKE

JUL

Tack för mig

Nu slutar jag som redaktör för Gûnnerske Nytt. Totalt har det blivit åtta nummer under två år nu. Och det har gått åt många timmar vid datorburken. Trots att man sitter här ensam så är det roligt på något sätt. Det kan gå 10 timmar, utan vare sig smörgås eller kaffe, man tänker inte på så mycket annat än Gûnnerske när man gör tidningen. Man funderar på hur folk ska uppfatta om man gör si eller så.

När Lars Norrby, Rolf Johnson och jag, bildade Gûnnerske Nytt's första redaktionskommitté så visste ingen av oss vad det skulle bli. Ett A4 ark skulle nog blir bra, eller kanske skulle vi vika pappret så det kändes mer som en tidning eller broschyr. I dag ser vi något helt annat än vad vi tänkte oss då - ett av de finaste "bygdeblad" som jag och många med mig över huvudtaget har sett. Att det gick så bra beror på det framtidsprojekt som startades i Gunnarskog och som stöttade tidningen med pengar under hela första året.

Nu är det bygdelaget som basar för tidningen. Den går inte riktigt runt ekonomiskt, men folk har börjat tycka om tidningen, många väntar på den och det är lättare att få annonsörerna att vädra lite i plånboken. Visst är det kärt för många företag, men till vår stora glädje, så annonserar företag i tidningen för Gûnnerskebygdens skull. Det är ju smått fantastiskt faktiskt. Och det var ju precis dit vi ville, en tidning för och om Gunnarskog. Så snart snurrar tidningen för sig själv, tror jag.

Jo jag slutar ju nu, iallfall med det som kallas redaktör. I fortsättningen skall jag bara sätta ihop färdigt material till tryckfärdigt original. Men det behövs ju en ny redaktör. Är det någon som känner sig manad? Inga direkta förkunskaper krävs, men en vilja att lära sig handskas med datorer, är kanske ett måste. Det finns en bra redaktion som står bakom en hela tiden, och hjälper till.

Att jag slutar, beror på en enda sak, att jag har för mycket att göra. "Ska du få något gjort - gå till den som har mycket att göra", heter det. Och det är just det som händer. Det är musicerande, företag, datalärare och studier som skall pressas in på de futtiga 24 timmarna man har till förfogande per dygn. Man kanske får göra som videoaffären nedanför mig här i Karlstad, ha öppet till 24.30.

Det här numret är verkligen något att hänga i julgranen. Tjugo sidor fyllda till bredden med julläsning. Jag har hört mycket gott om Gûnnerske Nytt, men jag har allt hört andra saker också, "Di skriver bare om samme saker hele tia". Vi har sagt det förrut men säger det igen.; Varför inte hjälpa till lite själv. Skriv själv, allt går ju bra. Även om det bara är två personer som är intresserade av det Du skriver, så blir iallfall de glada. Så kom igen, gör som många andra skriv något, kort eller långt och lämna in.

Hela redaktionen önskar Dig en God-Jul och ett Gott Nytt Gûnnerske år!

Daniel Höglund

ManusStopp 19 Februari

*Vem som helst är välkommen
att skriva om vad som helst!*

Lämna material till Bygdelaget.

Gûnnerske Nytt

Nummer 4, årgång 2, 1995

Redaktör:

*Daniel Höglund
tfn. 054-10 15 96*

Redaktionskommitté:

*Rolf Johnson
Lars-Inge Lilja
Fredrik Mattsson
Ann-Christine Årlén
Per-Anders Olsson*

Ansvarig utgivare:

*Alf Danielsson
Gunnarskogs Bygdelag
tfn. 0570-322 91*

Material till tidningen skrivs till största delen av redaktionsmedlemmar samt Gunnarskogsborna. Insändare, artiklar m.m. mottages med största tacksamhet.

Utkommer med 4 nr./år

Upplaga 1500 ex.

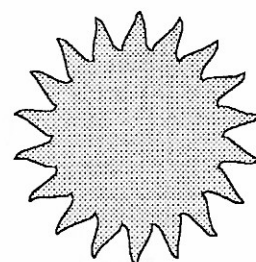
Utdelas gratis till c:a 900 hushåll i Gunnarskog, samt placeras för gratis utdelning till Turister och besökande i Gunnarskog, hos turistinformationer, affärer, hantverkslokaler mm.

Tidningen är politiskt och religiöst obunden.

För annonsering kontakta Rolf Johnson Begär offert på priser, storlek och utformning. Alltid humana priser och en stor tacksning.

Tryckt hos HåBe tryck Arvika

Utdelas av posten

HÄNT SEN SIST

17 november, 12 grader kallt och en blek sol. Det stora snöovädret som drabbade södra Sverige blev vi förskonade ifrån.

Älgjakten är över. Påfallande många jaktlag kunde konstatera att det fanns gott om granna kapitaltjurar och en och annan sköts också. Här i Stommen var inte älgjakten någon höjdare precis trots att vi såg väldigt mycket älg. Nog sagt om detta. Nu väntar andra begivenheter. Det intressantaste just nu, och som berör oss alla och våra bygder är något som kallas EU:s regionala strukturfonder. Det handlar om utveckling i hela landet och för våran del finns det ett program som heter LEADER och som handlar om landsbygdsutveckling. Enligt boken betyder Leader, Länkar mellan åtgärder som syftar till att utveckla landsbygdens ekonomi. Programmet ska ha en stark lokal förankring och det ska bygga på ett underifrån perspektiv. Man kan tycka vad man vill om vårt medlemskap i EU men vi har väl i alla fall aldrig tidigare hört talas om ett direkt utvecklingsprogram för landsbygden.

Vi hade ett stort möte på Larstomta där kommunalrådet Claes Pettersson och landsbygdsrådgivaren Ronny Yngvesson gick igenom och presenterade detta program för ett 50-60 tal representanter för bygdelag, byalag,

utvecklingsgrupper och andra intresseföreningar från både Arvika och Eda kommuner. Länsstyrelsen var också representerad av Kjell Toreld. Det blev en lyckad kväll, frågorna och diskussionspunkterna blev många. Vi delades in i olika grupper som ska diskutera och sammanställa sina förslag om vad resp. grupp vill göra. Detta skall sedan sammanställas vid en träff i Glava den 22 november. En större grupp, bildad av sex kommuner i Värmland, skall sedan utvärdera och skriva ihop det hela till en ansökan till EU. Givetvis skall staten och kommunerna också skjuta till en viss del i det hela. Får vi ut något bra av det här, kan det betyda mycket för Gunnarskog.

Nu vill jag gå in på något mindre allvarstygnt. Våran tidning efterfrågas av allt fler: kan man inte få prenumerera säger folk i forskningringen, varför finns inte Gûnnerske Nytt där, eller där säger andra. Detta är jätteroligt. (Red. anm. se sid 19 ang. prenumeration).

Till sist så är det så att när ni läser dessa rader så är det inte många dagar kvar till jul och därför vill jag passa på att önska alla en riktigt **god jul och ett gott nytt år.**

Alf Danielsson

JULKLAPPAR SOM VÄRMER

VID TORGET
ARVIKA

Två vandringar i Bogens Finnmarker

Av: Stig Andersson

Vid kyrkans friluftsgudstjänst vid Rönningen, alldeles vid gränsgatan mellan Mitandersfors och Lekvattnet, av tradition alltid på midsommardagen, träffade undertecknad några norska damer som berättade om något de kallade för sjutorpsvandringen. En märkt promenadled som delvis går på norska sidan om gränsgatan och på tre delsträckor sammanfaller med den sk. Finnskogsleden. Den passerar följande torp; Ritamäki, Vallis, Kissalamp, Lebiko, Österby, Svartbäcken samt Lomstorp. Efter att ha berättat detta för Lars Persson blev han intresserad och det resulterade i att Lörd. den 26 juli på morgonen kommer han med sonen Anders vid spakarna, samt Sigbjörn Glötta, och hämtar upp mej för en vildmarkstur på finnskogen. Under resan till nordspetsen av sjön Lomsen, där bilen skulle parkeras, diskuterades lite taktik. Väl framme bestämde vi oss för start vid

slättermarken slådd med lie och betad av kreaturen och omgärdad av säkert kilometerlång gammaldags skyggål i vilken harmoni med naturen levde inte dessa dåtidens människor, rika i sin förnöjsamhet, Jag erinrar mej då ett par stråfer ur dikten 'allt ve behövd' skriven av skogsarbetaren Rickard i Tiola.

*Ve ha'd vijhank på grinna å hemkärna smör
å sifläsk i kyttkar i boa
ve ha'd gardsel å sveg å nyhögga stөр
å byggmöl på sörpa at koa
Då felt allri nó ve ha'd motti å fläsk
nå vintrån, å hambünna vanter
stekpann å koker å nystekt resk
penningpong å enstaka slanter*

Efter att ha hälsat på Jan Sammel som sköter om gården på sommaren, smakade det bra med kaffe och smörgås vid bordet ute på backen. Efter kafferasten måste

Kaffepaus i Ritamäki. Fr.v. Lars Persson, Sigbjörn Glötta och Anders Persson

Lomstorp och gå till Ritamäki via Svartbäcken för att slippa gå på finnskogsleden. Vägen upp mot Svartbäcken gick i omväxlande terräng, mörka granskogar med fin gångstig och öppna hyggen. Nere i dalen hördes Svartbäcken brus. Första rasten unnade vi oss vid en bastant sittmöbelgrupp på gårdsplamen. Efter lite bryderi med att finna rätt väg mot Ritamäki, tog vi fasta på en stig som såg ut att gå i rätt riktning och det visade sig vara den urgamla gångstigen mellan dessa gårdar över en liten höjd. Efter kanske en halv timma glesnar skogen och vi skyntar de urtidsgrå husen på Ritamäki och hörde en koskällas pinglande. Det var som att kliva in i en sagovärd eller att förflyttas 300 år bakåt i tiden. Tre små brokiga kor och en fjordhäst följde oss med ögonen när vi gick stigningen upp mot gården. En blå rök steg lodrätt från rökstuga, gans träskorsten. Allt var så fint,

e vi in och tala lite mer med värden. När vi kommer in håller han på att demonstrera bakugnen och bakverktygen för några damer. Vi sade hej till sällskapet och gav oss på väg mot Vallis, terrängen stiger fortfarande genom åkrar och slättermarker vi är nu inne på Finnskogsleden. Torpet nåddes efter en halvtimme och visade sig vara den enda av gårdarna som var helt raserad. Vi betraktade dock en mäktigt stenkällare. På nästa etapp mötte vi en tysk flicka med nationsflaggan på ryggsäcken, hon hälsade glatt på oss. Framme vid Kissalamp tog vi som vanligt en titt på bebyggelsen, som visade sig vara i gott skick, innan vi tog en rast i skuggan av en ronn på gårdsplanen och försökte erinra oss alla häftiga män som härstammade härifrån, en av de sista var Gotthard på Peldesö. Efter bara 300 m. korsades gränsgatan. Då måste vi höra med vännen Sigbjörn om det kändes att trampa

fosterjorden, jo han sa att han fick tårar i ögonen. Men vi hade alla behövt få tårar i ögonen när vi betraktade skogsvården på Norska sidan. När vi anlände till Lebiko satt det ett gäng vandrare och rastade under vårdträdet, vi hälsade, slog oss ner och gjorde sällskap. Lars och jag kände igen mannen i familjen på likheten med sin tvillingbroder Mats Andersson i Tvärud. Det blev mycket prata av och en mycket lång rast. Detta tvillingpar är yngre bröder till min bästa kamrat från skoltiden i Pundasbäcken i Timbonäs

Bror Anderssons farmor härstammade just från Lebiko därav besöket här vid gården. hennes far, Henrik Henriksson, var en av de sista som behärskade finska språket. Efter avsked från Lebiko blev det en lätt promenad ned till gården Österby där vi träffade ägaren som var där för att röja för en väg. Lars kände igen honom efter 40 år då han var med och visade vägar som skulle snöröjas. Det var Billerud som ägde skogarna på Norska sidan på den tiden. Österby låg bara 300 m från gränsen. Nu återstod bara upploppet över höjden tillbaka till Svartbäcken och Lomstorp. En fin dag och en fin promenad som vi länge skall minnas. Vad vi gjorde sen?. Jo då för vi till Karmenkynna och åt nävgröt och fläsk.

Olov Jansson som miste hela sin familj lät sig inte nedslås utan gifte om sig året därpå och fick åter en kvartett barn som döptes till samma namn som de han fölorade. Sen förstfödde sonen i andra äktenskapet, Jan Olovsson, blev den som förde släkten vidare, han föddes 1859. Han fick i sitt äktenskap med Sofia Jansdotter sex barn varav de två yngsta Beda och Henning blev kvar ogifta på torpet som de odlade tillsammans. Henning Jansson som var yngst av de två var född 1893 bodde kvar till 1964 då han stängde dörren bakom sig och för sista gången vandrade ner för backarna och Ritamäki lades öde. Han levde dock åtskilliga år på vårdhem i Torsby. Gården med tomt skänktes till Lekvattnets hembygdsförening, den 29 jan. 1993 förklarades Ritamäki som naturreservat och invigdes samma år den 2 juni av landshövding Ingemar Eliasson. Efter en kaffeslurk var det dags att gå ut och under Jans ledning se på gårdens olika hus, på odlingsmarkerna och slätterängarna, samt letade upp grundstenarna till den gamla stugan. han visade oss också en annan murad grund som han själv och ingen av oss kunde förklara. I det vackra vädret stannade vi kvar och vandrade omkring i den rofyllda miljön. Vid 4-tiden tog vi avsked av vår värd Jan och gav oss iväg ned för backarna till parkeringen.

Efter att ha berättat för 'Maja der Väste' om sjuatorpsvandringen uttryckte hon sin önskan att få följa med ett gäng till Ritamäki, började det planeras för en ny utflykt dit. En tanke som undertecknad haft länge var att på Finnskogsleden gå från Mitandersfors till Ritamäki. Ideerna tag form onsdagen den 6 sept, då följande gubbar samlades i Treskog på morgonen: Sven, Gunnar, Mats, Robert och jag. Vi embarked Svens Peugeot kl. 9.15 och skulle träffa kortvandringägarer Bror, Maja, Doris och Eva på parkeringen vid nordspetsen av Lomsen kl. 13.30. Prick kl.10 var vi marschfärdiga i Mitandersfors, vädret var lite grådisigt men vi litade på meteorologerna som förutsåg vackert väder på eftermiddagen. I Mitandersfors var det tyst och stilla denna dag, inga glam mande turister, inget dån från det forna järnbrukets stångjärnshammare, den tystnade för mer än 100 år sedan och vilar nu på ett granitfundament framför den magnifika herrgårdsbyggnaden. Byggnaden har numera Norska ägare och fungerar nu som konferenshotell. Det blev en tuff startsträcka upp mot Bengtstorp som första kontroll, men leden gick konsekvent efter den gamla kärrvägen och det var ju trevligare att gå på den än på den nya bilvägen. Men Bengtstorp var inte vad det en gång var inägora var igenväxta av sly. Här vid torpet ansluter vägen som Timbonäs Byalag ordnat, och som går via Tvällen in på ett omfattande system av byvägar på Timbonässkogen. Vi sökte efter grunden till den pampiga rökstugan som stod kvar till på 30-talets början, men vi hittade den inte, det visade sig att den utplånades av vägbygget. I Bogen fanns fyra rökstugor vid denna tid enl. min sagesman Erik Solberg i Mitandersfors, han känner hela Bogen och dess historia som sin egen ficka. Terrängen steg fortfarande, vi hade Hukkasuo till vänster och till höger bergig och kraftigt kuperad vildmark ner mot Kivlamp. Enligt Solberg var detta vägen till kvarn för folket i Kösstorp, en rätt skrämlig väg med häst och järnskoningsvagn. Det kunde även hända att Ola i Svartbäcken (Mustoporro Fi.) tog en säck havre och gick med den på ryggen till kvarnen i Mitandersfors. Ola var en riktig krafkarl och var en äldre broder till Henning i Ritamäki. När vi passerar Djupdalen blir det kafferast i slätten på skogsbilvägen. Vi som minns Djupdalen på 60-talet har svårt att tro sina ögons vittnesbörd, dessa oändliga kalhyggen som då fann; är nu återbeskogade. Efter rasten gick resan till Kösstorp lätt, där var stugan riven men vi kunde skymta resterna av den stora skogskojan där undertecknad bodde över en helg tillsammans med GIK:s skidlöpare, en natt då det var 32 grader kallt. Men denna dag var det tyst och stilla i Kösstorp när vi stannade till framför den jättestora muren efter den gamla stugan, nu märkt med 'Bogen nr. 1'

och ekot av spelmannen Jan i Kösstorps fiol hade för länge sedan klingat ut. När vi passerade Sakkarisberget efter 1 km. måste vi åter stanna till och beundra utsikten över Lomsen som då låg 100 m. lägre i nivå. När vi kom ner till Kylkian (vadställe) gick inte vägen på sin gamla sträckning den förstördes vid sjöregleringen. sträckan fram till parkeringen gick nu på skogsbilväg. Vi

Maja vid sina drömmars mål

var framme på avtalad plats kl. 13.10 och behövde inte vänta så länge förrän Bror anlände med damerna och promenaden upp mot Ritamäki vidtar 1.8 km. enligt upplysningstavlan. När vi öppnar grinden, med 'vijhank', bröt solen igenom och gav ett fint ljus över alla de små grå byggnaderna. Det rök ur rökålet och vi gick in, men var fanns Jan Sammel, det var bara att lägga mer ved på härden och vänta det var avtalat att vi skulle komma vid 2-tiden. Han kom också efter ett tag, ordnade till brasan och demonstrerade hur fint det gick att reglera höjden på röken med hjälp av spjällstången som placerades i hak i den bastanta pelaren som begränsade ugnen. När järnspisarna kom, på kanske 1870-80-talet, byggde en del till rökstugorna med en s.k. Svensk-stuga, och visst tyckte kvinnorna att det var många välsignelser med nymodigheterna men det var ju så förskräckligt kallt. Jan tog plats i soffan och berättade om gårdens historia. Ritamäki lär betyda tvistberget på svenska Första gången som Ritamäki förekommer i husförhörslängderna var 1820. då hette torparen Jan Olsson han var född 1766, han hade sju barn och det blev en av sönerna, Olov Jansson som tog över stället. Han byggde den nuvarande stugan på 1840-talet, den gamla låg längre upp i odlingen. Här börjar ett mörkt kapitel i Ritamäkis historia. Ola gifte sig med Annika Henriksdotter från Lekvattnet, paret fick fyra barn, men rödsoten tog alla fyra barnen från Ritamäki mellan den 17 och 24 augusti 1857. Jan 10 år, Lars 8

år. Olov 5 år samt lilla Maria 1 år låg samtidigt i små hemmagjorda träkistor i boden på Ritamäki. Och inte nog med detta efter tre veckor föll också barnens mor offer för sjukdomen. Alla fem jordfästes vid Lekvattnets då nybyggda kyrka på samma gång i september 1857.

Välkommen till våra cirklar!

Vår verksamhet är öppen för alla

En värld av skog
Årets miljösatning baserad på
videofilmer kring skogen

**Hantverk, teater, trafik
musik, droger, miljö**

Vi har många ämnen. Valet är ditt!

Välkomen!

**NYKTERHETSRORELSENS
BILDNINGSVIRKSAMHET**

Magasinsg. 17. 0570-107 50

Ett 60-års minne

Av: Morgan Norrby

Tänker berätta lite om backsporten i Gunnarskog, jag har så mycket att berätta, men skall försöka att ta med det viktigaste

1935 invigdes Bergsjöbacken som tyvärr är borta nu. Den låg som en del vet, på västra sidan av Bergsjön i Gröttvål mitt emot Berga. Där höll vi till så fort snön kom, det var faktiskt rätt många ungdomar som hoppade. Nu har jag gått händelserna litet i förväg. Jag tror det var 1930 som Ture Norrby gjorde backskidor åt Erik G Johansson (guldsmed i Arvika) här i Tobol, på farfars verkstad där Ture jobbade. Den första backen gjordes i ordning öster om missionshuset i Tobol, där backrekordet blev 19 m. Vi var många ungdomar från Gröttvål, Tobol, Rexed, Backsjöbotten och Stommen som hoppade där några vintrar. Det var en tävling en gång med choklad i pris, det var de längsta hoppet som räknades, Sixten på högen vann. De flesta hoppade med terrängskidor.

1934 kom Folke Nordström med ett förslag att vi skulle göra iordning en backe i Gröttvål vid Bergsjöns strand, där det var en väldigt fin underbacke. Där gjorde vi klar en backe med ett hopp av trä, vi hoppade väl omkring 20 m. Vi talade med Erik "Posten" Karlsson ordförande i GIK och Ragnar Magnusson i Årbotten om dom kunde hjälpa oss med en tävling, så fick vi hjälp av Henning Nordström och min far, det var säkert flera som jag inte kommer ihåg.

Tävling blev det en söndag, med pokaler i pris och domare som dömde hoppet, det var Gunnarskogshoppare alla utom en, och han vann tävlingen, 200 personer kom för att se den första backtävlingen i G-skog.

De bästa resultaten blev:

Klass 1

1. Tage Karlsson, Arvika
2. Morgan Norrby
3. Folke Nordström

Klass 2

1. Rune Johansson
2. Haldov Andersson
3. Mårten Nilsson

Efter tävlingen bestämde GIK att det skulle byggas en riktig backe. Backen låg på Billeruds marker, men det var inga problem, GIK fick ett gävokontrakt av Forsmästare Törnblom i Charlottenberg, så det var bara att börja bygga. På hösten påbörjades bygget, det blev ett torn som var 5-6 meter högt och ett hopp som var nästan 2 m högt. När snön kom började vi träningen varje söndag, ryktet spreds att vi hade en sån fin back i Gunnarskog. Det kom hoppare från Arvika, Ch-berg, Jössefors och Brättne som tränade med oss på söndagarna, mycket publik hade vi även på träningarna.

Någon gång på förvintern skulle backen invigas och det blev en succé, 250 personer betalade inträde och 44 hoppare ställde upp i tävlingen från flera klubbar. GIK ställde upp med 11 egna hoppare. GIK:s ordförande Erik Karlsson hälsade publik och deltagare välkomna, ett särskilt tack riktades till Billeruds AB och dess representant, forsmästare Vilhelm Törnblom som skänkt området till backen. I sitt långa invigningstal av Törnblom saxar vi följande. "Gunnarskogbor, och här församlade idrottens vänner. Då vi idag se Bergsjöbacken öppnad och invigd sker det med allas vår önskan att just det målet skall vinnas. Stjärnor kanske här skola skapas och lysa. I så fall skola de visa vägen för andra. Mest dock vi hoppas, här skola fostras sunda och idrottsligt goda kamrater som i ävlan och tävlan skola vårda de gamles arv från längstsvunna dar det de själva bära i blodet.

Låt mig så säga ett ord till er pojkar och flickor på skidor, klubbnamnet GIK minns att det skall ni bära med ära. Ett ord till ni har duktiga pojkar att gå i terrängen fast ni fått denna backe, glöm ej terränglöpningen pojkar, GIK syns ha lovat en del på 3 milen också, härmed förklarar jag Bergsjöbacken invigd."

Ja så lät det 1935, invigningshoppet gjordes av Gösta Borg AIS och Sixten Andersson GIK.

Klass 1

1. Gösta Borg AIS
2. Knut Aronsson AIS

Klass 2

1. Tage Karlsson AIS
2. Sixten Andersson GIK

Klass 3

1. Folke Sätterkvist Örnen
4. Rune Johansson GIK
5. Johan Engström GIK
6. Gunnar Skoglund GIK

Längsta hoppet gjordes av Sigurd Hammar AIS det var på 27,5 m.

Vermlands Enskilda Banks vandringspris till bäste GIK:are vanns av Folke Nordström. Vandringspriset skall vinnas 3 gånger i en extra tävling efter den ordinarie.

I regel var det två tävlingar varje år en i januari och en i mars, ibland var det vatten på isen eller blankis. 1936 var vi 4 GIK:are som anmälde oss till den som vi tyckte stora Fallebergsbacken i Arvika där SM gick 1930. Vi åkte till Arvika på fredag för att träna men backen var ej klar för träning, vi åkte 10 gånger var i underbacken i stället. Sen låg vi kvar i Arvika under natten. På lördag gick vi till Falleberget igen, då var den klar. Ett torn som var 10-15 m högt och ett hopp som var en 4 m högt, det var litet annat än vår Bergsjöbacke. Vem av oss 4 skulle hoppa först, jag tror det var Sixten, det gick bra så vi andra följde efter. Vi gjorde 10 hopp var, och blev mycket nöjda att vi klarat oss.

Söndag morgon åkte vi med Charlottenbergsbussen till Arvika igen, det var mycket folk med på bussen som skulle till Falleberget och se hur vi skulle klara oss i en så stor backe.

Det var hoppare från bland annat Norge, Östersund, Stockholm och alla värmlänningar, det var en stor publik på 3000 personer. Hur klarade vi oss då? Jo relativt bra vi hoppade i klass 2. Sixten A blev 3:a, undertecknad 6:a, Rune J 7:a och Folke N 9:a. Men det roligaste av allt kanske var, när vi fick gå upp på lastbilsflaket på torget på kvällen och hämta våra priser.

1947 byggde vi om Bergsjöbacken, tornet höjdes och blev två avsatser högre, likaså höjdes hoppet och flyttades lite längre bak.

1948 blev det de stor invigning med många deltagare både i backe som nordiskkombination och 350 betalande åskådare. Invigningshoppet gjordes av 14-årige Rolf Ekmark hans hopp blev mycket uppskattat. Tävlingen filmades för Gunnarskogsfilmens räkning. I backen segrade Gunnar Olsson AIS med Erling Erlandsson på andra plats. I kombinationen segrade undertecknad, P O Nilsson AIS blev tvåa.

Juniortävlingen i backe vanns av Erik Grahn AIS. I junior komb. vann Yngve Norrby GIK och Åke Sandelin Bortan blev trea. Backrekordet i den nya backen blev 36 m.

1949 fick GIK i uppdrag av Värmlands Skidförbund att anordna DM i backe och nordisk kombination. Tyvärr var det dåligt med snö den vintern. Terrängmomentet i komb. kördes på en 5 km lång slinga, 3 varv för seniorer och 2 varv för juniorer uppe vid Ängmyren. Snön till backen skottade vi ihop på sjön och drog upp i backen i en stor låda med skidor under.

I backen segrade Bertil Dahl Filipstad, juniorsegrare blev Ingmar Lybeck Bore.

I kombination segrade undertecknad med Ralf Måhl Sifhälla på andra plats.

Juniorer

1. S Zetterberg Filipstad
2. Y Andersson Köla
3. Yngve Norrby

På 50 och 60-talet kom det en ny generation backhoppare och kombinerade bl a bröderna Uno, Viggo och Gert Augustsson, Ingmar Nordström och Ove Nyberg.

Blev det nu några resultat från GIK:s ungdomar som invignings-talaren Törnblom önskade i sitt tal 1935.

Kan bara nämna 6 DM guld och 2 SM silver. Mycket mycket mer vore att berätta om backhoppningen i Gunnarskog, men av utrymmesskäl får det räcka. Men tyvärr är backen borta och ett minne blott.

Med julhälsningar Morgan Norrby

Stina Jansson lycklig vinnare!

Först öppnade rätta lösning var inlämnad av Stina Jansson, Gravås, Ängen.

Grattis! En penninglott kommer med posten.

1	G	U	N	N	3	A	R	4	S	K	O	G	5	S	K	7	R	A	8	M	L	9	E
A		I		D		Ä		T		I		A		Ä		L							
10	S	I	L	V	E	R	G	R	U	V	A	N		11	S	T	R	13	Ä	V			
E		E		P		E		R					14	N	O	T	E	R	N	A			
16	R	U	N	18	S	T	19	E	N		20	A	L		E	N		X		D			
	L		V		22	V	A	L	S	A		23	S	A	F	T	25	S	Ä	26	S		
27	K	L	28	A	C	29	K	A	R			T		F		R		E					A
30	R	A	S	K	A		31	T	R	E	H	Ö	R	N	I	N	G	E	N				
O		Y		T		A				E		I		S		E							D
32	K	O	L	S	T	A	D			33	S	T	A	D	S	K	Ä	R	N	A			

Gunnarskog - en bygd fylld av liv

Alla vet att det finns en mängd händiga och duktiga människor i Gunnarskog, men att så många yrken och hantverk bedrivs här, är kanske svårt att tro.

I var och varannan stuga sitter man och väver, virkar, stickar och syr eller täljer och svarvar i trä, gör svepaskar och laggbärl. Man målar tavlor, korgar, möbler och porslin. Ett flertal keramiker är verksamma här. Eterneller och andra blommor odlas, torkas och arrangeras vackert.

Listan på hantverkare kan säkert göras mycket längre. Många av dessa människor tycker kanske att deras verksamhet inte är något att tala om, men ingen får tänka så! Det är ett kulturarv, som absolut inte får dö ut och nog har man de sista åren märkt, att det sätts allt mer värde på handgjorda saker.

Utöver detta verksamma liv är Gunnarskog fyllt av företag- samhet av olika slag, vilket framgår av nedanstående förteckning:

Annikas bokföring och service, Tollesrud Farmartjänst VD Per-Axel Adolfsson Tomteboa Hantverk, May Berglund, Årbotten Värmlands hantverk & snickeri Christina Nilsson, Gravås Algebygg, Olof Algesten, Berga kvarn Puttes golvservice, Putte Ålander, Berga kvarn Eterneller från egen odling, Lena Lindh, Tollesrud Hagalunds gårdsprodukter, Barbara Hinsch, Årbotten Nolasjöns hundpensionat, Ing-Britt Danielsson, Ingersbyn Stuguthyrning, Henrik Dahl, Stommen Källbackens gårdshandel, Annika Norrby, Tobol Ove Perssons såg, Gröttvål Björkängs sommar- galleri, Margareta Björkäng, Gröttvål Keramik i Sälboda, Mio Nilsson, Sälboda Lokala grönsaker, Ann-Charlotte o Lars Andersson, Gårdsås Margaretas Hår- & Syateljé, Margareta Andersson, Allstakan Guttikes Fritidsstugor AB, Mitandersfors Dessutom 8 transport- företag/taxi, 5 entreprenörer, 5 smeder/reparatörer 7 byggnads- företag, 2 lanthandlare, 1 restaurang, 131 lant- brukare, 14 lantbrukare med mjölkkor.

2265 innevånare, 1174 nötkreatur, 441 mjölkkor.

180 bäddar för uthyrning.

Gunnarskog hembygds- förening, Gunnarskogs bygdela och de olika bygdegårds- föreningarna i byarna har en viktig funktion att fylla för att hålla bygden levande. Här finns lokaler för folk att samlas i, vilket är mycket viktigt för det sociala livet. Studieverksamhet bedrivs i många

av bygde-gårdarna.

Satsning på turism är viktig för sysselsättningen. Där har Gunnarskogs bygdela, som endast har 1 år på nacken, spelat en stor roll. En våning på Larstomt - f.d. ålderdomshemmet, som förvärvat av kommunen - har iordningställts med uthyrningsrum och man tänker försöka med en enkel frukostservering nästkommande sommar.

Guider utbildas kontinuerligt för att turisterna ska bli väl omhändertagna.

För de kanotburna turisterna har ett 10-tal rastplatser iordningställts med vindskydd och toa. Detta för att vår vackra natur ska ta så liten skada som möjligt. Bygdela har tagit på sig ansvaret för att sköta dessa rastplatser.

I det fortsatta arbetet med ovanstående satsningar kommer nu en bön om hjälp med några saker:

1. Alla konstnärer har en möjlighet till en ständig utställning och kan samtidigt hjälpa till att göra uthyrningsvåningen trevligare genom att hänga tavlor där.

2. För att göra våra guider mera synliga skulle de behöva lite klatschiga kläder t. ex. västar med text på så att alla vet vilka de är. Eftersom det inte finns sjö med pengar att ösa ur, skulle det behövas hjälp att sy dessa kläder

Dessutom skulle det vara värdefullt med några guider ur den något äldre generationen, Anmäl gärna intresse.

3. Frukostserveringen på Larstomt (en mycket enkel sådan) behöver bemanning. Den frågan är inte löst.

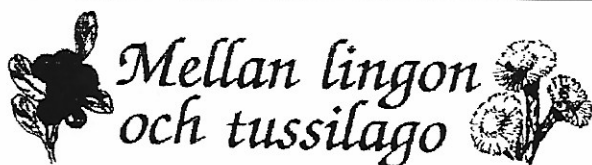
Hör av er. Ni behövs på ena eller andra stället För att hjulen ska rulla vidare i Gunnarskog och för att våra ungdomar ska kunna stanna kvar och få sysselsättning här behöver vi - alla hjälpa till, både yngre och äldre.

Ring:

Alf 32291

May 32395 el.32393

Rolf 32545

Mellan lingon och tussilago

VÄVNING

"Skapa textilier" och upptäck en ny värld. 36 timmar.

TOVNING

Ett sätt att göra filt av ull. Med varmt vatten och såpa gnuggas ulen ihop och formas till sockor, hattar, västar m.m. 24 timmar.

KORGMÅLNING

Måla med äggoljetempera på korgar och trä. 27 timmar.

KERAMIK

Lär Dig grunderna i formgivning, drejning och dekorerings 27 timmar

FISK & SKALDJUR

En matlagningskurs med havets läckerheter. 18 timmar

JORDEN RUNT PÅ 8 RÄTTER

En matlagningskurs med mat från 8 länder. 24 timmar.

SPRÅK

Nybörjar- och forts.kurser 24 timmar.

Engelska	Tyska
Franska	Spanska
Italienska	Grekiska
Portugisiska	Ryska
Isländska	Arabiska

NAVIGATION

Förarintyg, Skepparintyg.

ANTIJSKOLAN

Läs, lär och upptäck om antikviteter. 24 timmar.

KULTURMILJÖER

Intressanta byggnader och gårdar i Gunnarskog.

Rapport ifrå en träff mä arbesgruppen för turism 19 okt 1995 på Larstomta

Gruppen ä utsedd tå styrelsen för Gunnarskogs Bygdelag. Ockre va mä: May B, Maja O, Stig A, Tore N, Arne A ässe jä, som ä Gunnar L. Resten tå gruppen fyre stycka hade inte stunner tå ulike orsaker.

Unner sammarn som geck ha vi gjort iorning nie ulike kanotlägerplasser ätter kanotlen gönom Gûnnerske å nu skulle vi komme överens om hockre som skä ansvare för tesyna tå dessa å dä va klart på e litta stünn.

Sänna släppte vi lös "hjärnstörmen" i gruppen. Dä innebar att alle feck komme mä hô dûmme förslag som helst bare dä gynne turismen i Gûnnerske. Dä finns ett utrikiskt ol för detta, men dä va trolitvis EU-anpassa, se vi va överens om att dä ole skulle vi inte bruke.

Nä jä nu beskriver hjärnstörmens förslag se kan dä hånne att di som kom mä förslaga inte känner ig^en döm, för jä vinkler döm en del som dä kvällspressen bruker järe, se dä gäller för läserane te å sjal bedöme hô som kan være sanning äne lögn.

Kanotistane tar vesst näver tå björkene iblann å dä tycker inte markägerane om s^o nu föreslogs dä att skölter skulle sättas opp på tyska o engelska om dätte. T.ex. på engelska: "Newer näver". Kalk skulle anskaffes te dassa på kanotlägerplassane men skulle dä være släckt äne usläkt kalk. Men om di kisser på usläckt kalk se fräser dä föll å da kunne dä gå rektit gale, se dä får bli släckt.

Tore o Arne tyckte att dä skulle sättas opp tavler på ulike plasser i sockna mä karter över Gûnnerske o sevårdhetne inprecka. Di hade inte sett att dä finns tückre oppsätte sänna i sammar. Ha Du som läser detta sett döm????

Dä ha fûnns utbilda guider vö Hembygdsgårn i sammar. Di ska utbildes ända mer i vinter. Nu kom dä förslag att dessa skulle ha nô färggranne klär påssä, t.ex. väster se att di skulle syns väl. Ässe borde di gäre se nôa vänning te stan å vise sä vö turistbyrå, å tale om för stassingane å andre, att Gûnnerske

finns, för dä ä nock mange stassingar som aldri ha vöre längre nol än te Tasere, fast Claes å Maud va förstås her i sammar å åkte hästskjuss te Skramle. Kan nôen komme mä förslag på hólles desse västane ska se ut se vöre dä bra.

Sänna kom dä ett förslag att dä skulle bygges tusen sammarstüger runt Gûnneren men da protestere Maja se hart, se vi löve att dä ska vi all dri nämne för nôen för da kunne vi bli uvenner mä hele Gûnnerske.

Ett anne förslag va att dä borde bygges e steällersby ve Skramle der di fann dänna runsten. Da protestere Maja igen å sa att dä va stört umöjle. Men nu kunne vi förstå att Maja hade söve nä vi sa att dä geck å komme mä ockre förslag som helst, äne og hade ho sutte å tänkt på löttsäljning se ho inte hade hört hô vi sa. Dä va ittnô anne än vi feck gia gult kort å om ho protestere mer se skulle ho bli utvisa, å jamme hjalp dä.

Steällersby vö Hembygdsgårn vöre bätter sa nôen men dä va dä nock inte plass te der sa Stig men runsten künne di kanske bygge ett skydd ôt.

Nô slags skådespel borde skrives å oppføres vö Skramle om dä ginge å få te detta vi tänkt oss. Dä skulle nock dra folk dit om dä vöre slössing mä svärd som på vikinga tia å om di högg huvve tå nôen se huve stöpe i öltunna å blogen skvütte över ähörerane se di vöre röpreckete i syna nä di komme hem.

Sôpass stöllete ä fell vi värmlänningar se nôen ställde opp å vöre offre.

Vandringsled ifrå Larstomta om Skramle o Svartvika o Arstacken va og på tapeten.

Guida hästskjusser te ulike sevårdheter vöre kanske nô. Vill nôen ställe opp????

Skölt om Larstomta vö Larstomta skulle dä og være.

Sänna va dä vesst önskninger ifrå turister som ha vöre her att dä skulle finns möjlehet te å köpe sä mat i Gûnnerske ötminstne se ville di ha fruköst ätter att di ha söve på

Larstomta. Kunne guidane ordne mä frukösten ?????????

Finns dä nôen som vill starte matservering se hör tåssä!!!! Kan Bygdelage hjälpe te mä lokaler????? -änne ä dä jämt umöjle å ittnô tess??????

Stügby i Kôrstan va aktuellt en gang i vala. Kan dä aktualiseres? Hô säjer Törparn?

- nôen ungdom intressera tå å sälje glass å drecke, vö badplassane i Gravås å Fredros te sammarn ? Ring Bygdelage!

Dä finns ingen ström i Gravås sa Maja. Hô va dä mäa? Ola har fell ström.

Sänna sölde Maja bingolötter te oss männas vi drack kaffe, men ho feck en kvar å den splejse vi te, å skänkte te Bygdelage se nu kanske bygdelage blir miljonär?

Näste gang skulle vi träffes nôen gang ätter jula.

● Gunnar Lidberg

Bortans IK

Glesbygdsträffen 1995

Bortans IK anordnar bordtennistävling tillsammans med Bogens GIF i Tväruds gymnastiksal även i år.

Ungdomsdagen blir Söndag 17:e december.

Seniortävlingen går som vanligt annandag jul.

I herrar öppen tävlas om ett vandringspris, som skänkts av Konsumhallen i Charlottenberg. Första inteckningen togs förra året av Ronny Olsson BIK.

● Maja Olsson

TOMTEBOA
Hantverk

I Årbotten

önskar
En God-Jul

och

Ett Gott Nytt År

genom
May o Marianne

Studieförbundet startar utbildning för
Er som vill lära Er mer om.....

ÄLGSKÖTSELOMRÅDE
Böckerna innehåller ideér - tips och förslag
hur ett älgskötselområde kan se ut.

FÄLLOR o FÄLLFÅNGST
Kursen tar upp tillverkning och regler för fångst med fällor.

ÄLGJAKTLEDAREN
En bra kurs för Er som är jaktledare eller Er som vill veta
mer om jaktledarens ansvar och plikter.

Har Du egna förslag och önskemål om något Du skulle
vilja lära Dig mer om. - TALA MED OSS !

Du har ideérna - Vi har möjligheterna.

Studieförbundet

Anmälan till 0570 - 129 70
Välkomna hälsar Kajsa - Kenneth

Datorer från tomtefabriken

Ska Du någonsin köpa dator ska Du göra det nu. Aldrig har man fått mera datorutrustning för pengarna. Det är också viktigt att barn och ungdomar får möjlighet att bekanta sig med datorer i dagens samhälle.

JKS PENTIUM 100
8Mb RAM
855Mb hårddisk
13.990:- Lågstrålande bildskärm
inkl.moms Windows 95
Works 95
Mus, tangenbord

JKS 486 DX4-100
4Mb RAM
540Mb hårddisk
9.990:- Lågstrålande bildskärm
inkl.moms Windows 95
Works 95
Mus, tangenbord

Hög-Data
Tel. 054-10 15 96
(0570-351 81)

Priserna gäller t.o.m. 31/12 1995. 2-års garanti. Beställ produktblad.

NU STARTAR VI UPP!

Damlaget i GIK kommer att anmäla ett lag i div 5 damer. Du som är intresserad som har spelat förr eller vill börja är välkommen, desto fler desto bättre. (Vi börjar lugnt)

Vi drar igång träningen i februari.

Du är välkommen.

Ring Anna Frisk 324 42 eller Sofia Nordling 325 45 för vidare information.

Utställningen kommer att ske under september månad 1996 i biblioteket i Arvika, och därefter flyttas till biblioteket i Charlottenberg där materialet visas under november.

När ni nu säkert har något material som ni vill skall vara med kontakta:

Morgan Norrby 0570/320 11

Rolf Johnsson 0570/324 96

Med idrottshälsning Rolf Johansson, Årbotten

AN:s 100-års jubileum

Onsdagskväll i älgjaksveckan anordnade Arvika Nyheter bygdeträff på logen i Gunnarskog med anledning av sitt 100-års jubileum. För att ro denna kväll i land behövde de hjälp med kaffeserveringen, GIKS:s trivselsektion tillfrågades, vi nappade direkt. Vi dukade långbord för ett 70-tal personer och dekorerade med löv i höstens alla färger. Det bakades äppelkakor som serverades med vaniljsås. Skrattet stod högt i taket när Stig Torstensson bjöd på historier och sång.

GIK Trivselsektion

Idrottsutställning

I samarbete med VIS (Värmlands idrottshistoriska sällskap) och idrottsvänner från Arvika och Eda har en arbetsgrupp tillsatts, som under hösten kommit fram till att nästa år anordna en utställning i de båda kommunerna.

Vi inom arbetsgruppen har tänkt att föreningarna inom de gamla kommunerna (före sammanläggningen) bildar en enhet i utställningen. Innehållet tycker vi skall vara ända från idrottens start här i västra Värmland fram till dags dato. Även under utställningens gång har tänkts att ha vissa temakvällar, t.ex. en kväll ishockey, en kväll fotboll osv.

Så nu idrottsvänner här i Gunnarskog, leta i era gömmor efter material t.ex. gamla foton, fotbollsskor, kläder eller andra saker som ni anser skulle vara intressant för allmänheten att få ta del av.

GIK:S VÅRFEST 1996
Logen Hembygdsgården
LÖRDAGEN DEN 30/3 1996
God mat, underhållning
och dans

**Din lokala
samarbetspartner
i skogen**

Arvika - Gunnarskogs sbo

Tel. 0570-71 17 80, 010-264 13 21

skogsägarna
VÄRMLAND-BOHUS-DAL

"Aldrig arbetslös, men ofta inkomstlös"

Harry "i Byn" Andersson

Skogsbruket är en av Gunnarskogs viktigaste och största näringsområde. Det finns även mängder med sågverk runt om i Gunnarskogsbygden. Harry Andersson i Byn är en av sågverksägarna, och han har hunnit med mycket.

Vi finner Harry vid sin såg i Årbotten, där han tillbringar stor del av sommarhalvåret. Han började där 1974 som hjälpsågare åt dåvarande ägaren Carl-Eric Johansson. Harry övertog sågen 1983 och är således inne på sitt trettionde år som sågverskägare. Bortåt 60.000 stock har sågats under de här åren.

Harry "i Byn" Andersson vid hjärtat till Årbottens såg

Harry ordnar i vissa fall hela processen från träd till plank, alltså avverkning, transport och sågning. Harry berättar att möjligheten till legosågning är god i Gunnarskog, där sågarna ligger tätt jämfört med andra socknar.

Men Harry började sin bana med något helt annat, som bagarlärling åt Erik Strandberg när denne höll till i Nedre Ånga i Stommen. Och än idag kan allt Harry fixa till en tårta.

1947 var det åter dags för något nytt, och Harry tillträdde som handelsbiträde hos Thybergs i Årbotten och eftersom det fanns en dotter i huset gick det som det brukar gå. Anna-Greta och Harry gifte sig efter några år och drev även affären en tid.

Under slutet av 60-talet kom dock skogen alltmer att ta Harrys tid i anspråk. I och med att Anna-Greta och Harry löste ut sina respektive syskon, kom de att äga den skog där Harry idag har sin verksamhet. Han beskriver 70-talets kamp mot barkborrarna, de omfattande planteringarna ca 140.000 plantor samt de efterföljande röjningarna.

Vid Skogsvårdsstyrelsens riksstämma i Jönköping 1984 fick Harry jämte 17 andra skogsägare medalj för som det hette "Framgångsrikt arbete i skogens tjänst". Den tidens skogsvård med välrensade hyggen och homogena bestånd är idag helt ute. Det svänger fort i synen på skogsskötsel, skrattar Harry.

Under snart 15 år har Harry suttit som ordförande för de 170 skogsägare som bildar Arvika-Gunnarskogs skogsbruksområde. Vi behöver bara se på makt-koncentrationen inom skogsindustrin för att förstå nödvändigheten av samhallning, menar Harry. 600 bil o släp med virke har under den gångna säsongen levererats genom föreningen.

Harry har trots slitet trivs i skogen och med arbetet där. Ett arbete som man aldrig kan säga färdigt. Vi får avsluta med ett av Harrys standarduttryck med tanke på skogs och skogsskötsel. "Arbetslös har jag aldrig varit - men ofta inkomstlös".

● Daniel Höglund

Välkommen

till

ICA

Thybergs

ÅRBOTTEN

TEL. 320 43

Ica Kundkort

Din lokala "miljöbutik"

"Där Nere" i Abborrsjön

När man åker vägen från Fredros till Bogen passerar man den gamla finnbyn Abborrsjön, som började odlas upp av finnar omkring 1640. Inget påminner oss om denna tid i fråga om byggnader etc, endast dom invigda finner platser som Pundasmossen, eller var Kruggen bodde.

Det nuvarande äldsta huset, gården "Der Nere" byggdes 1785, har under de senaste åren rustats upp framförallt av Josef Jonsson som lagt ner ett enormt arbete för dess bevarande till eftervärlden.

Gården byggdes av Per Jonsson från Russerud i Gunnarskog då han gifte sig med Lisa som var av

Sulvainens släkt. Per var med och "rev färg" när Erik Joneus målade Gräsmarks kyrka, Per målade bebådelsen på en vägg i köket och den finns fortfarande kvar till beskådande.

När landsvägen till Bogen drogs fram här 1850 uppfördes den stenvägg som finns mot landsvägen. Stenladugården av otudelad sten uppfördes av en man som kallade sig Väg Johannes.

Gården var stadtals skjutsstation, den tidens taxi men utfördes med häst och kusk.

Det var fattiga tider, och vid oår då skörden slog fel fanns i gårdens lillstuga en inbyggd gryta som rymde 32 kannor i denna kokades gröt. Det har berättats att stora hopar av folk kom från Bogen och norra Gräsmark för att få ett mål mat för att stilla sin värsta hunger, dieten innehöll också salt sill och potatis, kommunen stod bakom kostnaderna för råvarorna.

Gården var också den plats där mönstring till det militära skedde i gången tid.

När länsman hade tjänsteärenden uppåt skogarna hade han sitt högkvarter på gården. Ett minne från den tiden finns kvar, en fånge rymde från honom och på morgonen såg man barfota spår i rimfrosten i en dalgång söder om gården. Dalen fick namn efter flykten och kallas än i dag "Filljongsdalen."

Musikaliteten var betydande inom familjen som levde här. Jon Eliasson och hans söner var goda fiolspelare, typ bygdespelemän. Jon var samtida med den beryktade "Lomjans guten" och de spelade ofta

Där Nere i Abborrsjön

tillsammans.

När Lomjans guten ibland varit borta länge och spelat kom han ofta direkt till Abborrsjön, schabbig i utslitna kläder, där fick han låna anständiga kläder plus att han ville att Jon skulle följa honom till hemmet i Gräsmark enl. min sagesman Johan Jonsson.

Jordbruk var vad man hade som huvudnäring men hantverk som smide ja till och med vapensmide förekom. Lobössor gjorda på gården finns i enstaka exemplar kvar än idag och ansågs välskjutande. Höstens och vinterns jakter var givande och bidrag till självförsörjningen. I generationer drogs det tänder på gården. Tandkrok och tänger fanns och när tandpinan blev för svår så gick man hit, här fanns ju hjälpen.

Strejk? När förvaltaren på Fredros bruk ville sänka priset

för kolarna i bygden, kom han på kant med Per Jonsson. Då sa Per "Då ska jag tala om för dig att då kommer vaffer tongle (månen i vårfrutiden) att skina genom kolhusen på Fredros". Mycket riktigt, fick dom stanna bruket på vår kanten i brist på kol.

En stor händelse var när missionsförsamlingen i bygden bildades, det skedde här på gården 1863 när en väckelseväg drog fram över skogsbygderna och än en gång stod gården i centrum.

Gården var bebodd till 1948 av Maria Jonsson innan hon flyttade till den övre byggnaden som flyttats från Fredros herrgård.

Mycket mer skulle kunna berättas om den gamla gården med det får anstå till en annan gång.

Du vägförare bromsa gärna in, gå fram till gården och dröm er gärna tillbaka i tiden.

● *Fjusbacken*

VIDGA DINA VYER!

Har du ett visst ämne som du vill leda eller fördjupa dig i?

Kontakta vår konsulent för västra Värmland på tel. **054-18 24 64**
Du kan även kontakta den frikyrka som du har i din närhet.

 Frikyrkliga studieförbundet

**VÄLKOMMEN
MED FRÅGOR OCH
FUNDERINGAR!**

SMU-scouter på hajk

Den 21-22 oktober var scouterna på hajk vid Ladjärnstorp norr om Torsby, Ladjärnstorp är smu-scouterna i Värmlands egen gård.

Vi var 50 st scouter, ledare och några föräldrar som ville va med och bo i tält och dela gemenskap i program och matlagning. Det var lite kallt tyckte en del c:a 7 minusgrader på natten men vi eldade och höll en god värme i tälten.

Som projekt hjälpte vi till med lite underhåll av lägergården, vi fick gå en vandring där vi i patrullerna fick lösa uppgifter t.ex. skulle vi följa alfabetet och finna någonting på varje bokstav som finns i naturen. Kvällen avslutades med lägerbål där vi roade varandra och till sist av slutade dagen med en andakt.

Nästa dag efter en god frukost var det dax för en mångkamp där patrullerna tävlade mot varandra i olika moment det mest spektakulera var nog att rulla tunnor. Vi var nog lite till mans trötta och fyllda av upplevelser, det var skönt att komma hem men jag tror att alla vill va med nästa gång.

● *Putte Ålander*

Rickard, Lars, Johan och Ida passar på huggkubbarna

Välkomna till Missionsförsamlingen under jul och nyår

Onsdag	13/12	kl. 18.30	Scouternas julavslutning i Årbotten
Söndag	17/12	kl. 14.00	Söndagsskolornas julfest i Tvåryd, program, sång m.m av barnen, servering
Juldagen	25/12	kl. 7.00	Julotta i Tvärud, sångarna medverkar, vi dricker ottekafe tillsammans
Juldagen	25/12	kl. 18.00	Betania, julens stora sång och musikgudstjänst
A. dag jul	26/12	kl. 11.00	Årbotten, insamling till Mission i andra länder, sångarna medverkar
Nyårsafton	31/12	kl. 11.00	i Kyrkan, gemensam gudstjänst inför det nya året för alla församlingarna i Gunnarskog.
Nyårsdagen		kl. 11.00	i Tvärud, gudstjänst på årets första dag, sångarna medverkar
13:e dag jul		kl. 11.00	i Bortan, julgudstjänst där sångarna medverkar

Övriga gudstjänster och samlingar annonseras under "Predikoturer" varje Fredag i Arvika Nyheter.

Missionsförsamlingen blomsterfond
Kontakta Gun-Britt och Gottfrid Årlén
Tel. 0570-320 27

Väre

Hölls kan dä väre
ä dä vart besväre
te å prate om väre
änne kan dä väre?

Men hade vi inte väre
se künne vi inte väre
å te prate om väre
ä fell ett sätt te å väre.

Ett sätt te å väre
ä te å sväre över väre
men dä kan gött väre
nä dä gött; väre.

Te å klage på väre
kan gött väre
för dä blir, väre
som dä vill väre.

Om noen släpper väre
å jä skulle väre
se vill inte jä väre
kvar i dä väre

Nu hajä prate i väre
men jä ha lätt väre
hölls sjalve väre
kan väre te å väre

Den store fråga, om å väre,
eller inte väre,
ä inga fråge för väre,
se den får väre

Om en lätter väre får väre
som väre vill väre
se kan väre
bare få väre

Gunnar Lidberg

SKSö

Sveriges Kyrkliga Studieförbund

SKS har studiecirklar i många ämnen där **FRAMTIDEN**, **LIVSFRÅGORNA** och **DEMOKRATIN** är tre nyckelbegrepp och helhetssynen på **SKAPELSEN**, **MÄNNISKAN** och **SAMHÄLLET** är grunden

**VILL DU VETA MER OM SKS OCH
VAD VI HAR ATT ERBJUDA?**

Hör av Dig till SKS Västra Värmland
Tel. 0570-178 45

God (H)Jul
och
Gott Nytt år
önskar

Bröderna Johanssons
reparationsverkstad Gröttvål

Livs – Bensin – Tips

ÖPPETTIDER:

Månd–Fred 8.00–20.00, Lördag 9.00–20.00, Söndag 10.00–20.00

**BiNGO
*LOTTO**

Nygräddat bröd från egen ugn!

V-75, Harry, Dagens Dubbel,
V5, Vinnare & Plats- komb.
Triss-, Penning- och
Bellmanlotter
TIPSTJÄNST ON LINE

**GUNNARSKOGS
NÄRKÖP AB**

Stommen, 670 35 Gunnarskog. Telefon 0570-321 19

Cyekturer i Gunnarskog på 40-talet

På 1940-talet och både tidigare och även senare cyklade vi för det mesta på grusvägar. För en stadsbo blir det nu asfalt belgda gator och vägar som nyttjas.

Men en av de sista dagarna i juni provade jag på en tur med cykel på en grusväg. Det var mellan rexed och Nordsjöbruket. Vägvisaren talade om att det är 8 kilometer mellan de båda platserna som en gång i tiden varit säte för järnbruk. Vägen som den är nu inbjuder inte till några högre hastigheter. Inte om man närmar sig de 70 åren iallfall. Den är förädisk för en cyklist med det lösa grus som finns i körbanan. Minnet kanske sviker mig om jag säger att grusvägarna kunde vara hårda och lättkörda. Ett kungabesök i trakten skulle nog göra susen på vägen. Penningpåsarna brukar tömmas vid sådana tillfällen. Redan för över 50 år sedan trampade jag cykeln på dessa vägar. Min vagga har stått i trakten och midsommaren 1942 hedrade jag släkten med ett besök. Några dagars semester från

arbetet på pappersbruket förlades runt midsommar. Helgdagarna räknades in i semester på den tiden. Midsommaren det året var på Onsdag och Torsdag och semester var tolv dagar.

En sådan helg kunde man inte sitta inne och huka utan på Midsommarafton besöktes festligheterna i Furuskog. Jag hade inte lärt mig dansa vid den tiden utan man agerade åskådare. Men tombolan lockade med många fina saker och jag hade turen ta en lott med hemlig vinst. Innan kvällens sista dans spelades upp var tombolan tömd på lotter och jag fick en saftservis med hem på cykeln. Enda minnet jag har kvar av servisen är saftkaraffen. Proppen till karaffen är försvunnen. Den kanske dyker upp i någon gömma en vacker dag.

Midsommaradagen måste man ut igen och det var dans på en utebana vid Gunnarskogs hembygdsgård. Det var en Torsdag och solen gick ner

klockan 21.05. Almanackan från 1942 som jag har sparat berättar så. Det var mycket folk och fart på dsansbanan. Västra värmland vimlade av militär den här tiden. Än idag kan jag se Gösta i skolhuset i vimlet på banan. Han hade lärt sig dansa han.

På hemvägen över Gröttvålsstranna var vi många cyklister i sällskap. Både flickor och pojkar i olika åldrar. Hur det gick till minns jag inte men jag fortsatte förbi vägen där jag skulle ta av och for vidare i natten mot Norra Fjäll. En flicka i sällskapet bodde där och jag följde henne till hemmets grind. Tänk vilken lycka att som 16 åring få stå vid en grind med en flicka i den ljusa sommarnatten.

Natten blev nästan dag innan cykeln förde mig tillbaka dit som sängen väntade för att bjuda på några timmars sömn.

En visit i Falla väntade dagen efter.

● *Alfred*

Alf Jivesand, Arvika

GÜNNERSKINGER... DÄ' Ä CIRKELDAX !!

Kom Till ABF - ABF Kommer Till Er.

**Vi anordnar cirklar efter
önskemål från Er, exempelvis:**

- Skapa tomtar och troll
- Astronomi
- Allmän historia
- Andra världskriget
- Cirklar om miljön
- Lär känna din bygd/
bygdehistoria
- Jägarskolan
- Mineraler och bergarter
- Korgmålning

Kom gärna med Egna förslag på ämnen !

LANDSBYGDSUTVECKLING.

Vi samarbetar med byalag, bygdelag och andra organisationer med intresse för landsbygdsutveckling.

Välkommen med Din anmälan eller förfrågan till:

Västra Värmland
tel 180 40

JUL - och NYÅRSVIN

Vi har vinsatser av hög kvalitet,
som blir klar på endast **9** dagar

Massor av karaffer, glas, fickpluntor m.m.

Storg. 24b Arvika Tel. 0570-809 80

Av årets högtider torde alltfört julen vara den största. Även om julsederna förändrats så spelar julen ändå en stor roll som högtid. I gamla tider som man läst och hört berättas om, varisynnerhet på landsbygden allt höstarbete med ull och lin, brygd, slakt och hantverkarbesök, i stort sett förberedelser för den stora högtiden. Saker som förut fått stå tillbaka, eller försummats, skulle nu rättas till, såväl utomhus som inomhus. Inne i huset skulle spisen vitstrykas, järntackan blankskuras, likväl som koppar och tennföremål i kärlyllan. Dessförinnan skulle det stora julbaket överstökas. Brödet skulle nämligen räcka inte bara över annandagen, utan ända fram emot mitten av januari.

Så var man då till sist framme vid julaftonen. Då skulle allt vara färdigt. Kl 5 på morgonen skulle allt manfolk ut på vedbacken för att hugga ved. Denna skulle också räcka hela julen. Som det så tidigt var mörkt, skedde vedhuggningen till skenet av bloss eller en brinnande torestubbe. Barnen skulle såvitt de orkade bära in veden och fylla vedvrån från golv till tak. Därefter var det dags för det obligatoriska julbadet. Fanns det ej bryggghus, skedde badet i ett s.k. lakkar. Sedan var man redo att gå till bords för att äta lutfisken och havregrynsgröt (Risgrönsgröt förekom sällan) medan tregrensljuset brann på bordet och julkvällsbrasan i de öppna spisarna. Detta var en stor högtidsstund. Far i huset sjöng då julpsalm och någon av barnen läste bordsbönen. Men julkvällens måltid var inte bara viktig som "kaloriintag". Vågade sig någon under måltiden ut för att titta in genom fönstret kunde han få svilken som skulle dö under året. Denne saknade då "huvud". Samma gällde om någon tappade något vid bordet denne skulle också dö före nästa julkväll. Lika illa var det om man nös vid bordet. Julgran och julklappar förekom i allmänhet inte. Ingenting fick heller flyttas på bordet då det på natten kunde tänkas att man fick änglar eller avlidna till gäster, som skulle ha del av kosten.

Tidigt på julmorgonen var alla som orkade på benen för att kunna ta sig till julottan. Vi får ibland genom gamla bonader och dyl. för oss att

man förr vanligtvis åkte häst vilket ju verkar idylliskt och trivsamt. Men sanningen var nog den att de flesta gick till fots till julottan. I händerna bar man facklor (törbloss) vilka vid framkonsten kastades och bildade ett stort lysande bål vid kyrkporten. Men naturligtvis åkte de som hade tillgång till häst med slädskjuts. Men denna åktur var inte alltid så komfortabel och romantisk som ibland getts sken av. Min numera avlidne farbror Carl, brukade berätta hur han av en granne lovats att få åka med i släden från Bortan till julottan i Gunnarskogs kyrka. Julmorgonen var kall och när de skulle resa tyckte grannen att pojken hade för tunna kläder. "Du fryser ihjal gut" sa grannen. (det var c:a 1,5 mil till kyrkan). "det går nog bra argumenterade pojken. Med det blev avslag. Djupt besviken sökte pojken upp ett frikyrkokapell "Betania" vid Häljebodagränsen, för att ändå få någon slags kompensation för det uteblivna ottebesöket i Gunnarskogs kyrka. Detta skedde dock i senare tid omkring 1920.

Vid ett tillfälle slutade dock en julottefärd till Gunnarskogs kyrka i en tragedi. Torparen Nils Jonsson från Bockramsåsen på Bortansskogen, var på väg med sin slädskjuts till julottan i Gunnarskog. Detta var julmorgonen 1850. Som passagerare i släden hade han drängen Gustaf Gustafsson från N. Treskog, pigan Karin Jonsdotter, samt Marta Nilsson från Sörsundet i Ekhöjden. Som många andra köde Nils Jonsson längs sjöarna - vilket ofta gjordes vintertid - istället för den backiga och krokiga landsvägen. Färden gick således längs Lövsjön i Bortan, sedan efter någon kilometer övre Vassbotten, nedre Vassbotten för att sedan efter Bergsjön vara framme vid kyrkan. Lövsjön och Övre Vassbotten klarades utan problem men strax efter nedfarten på nedre Vassbotten brast isen under släden och alla hamnade i det kalla vattnet. Kusken, Nils Jonsson, hoppade dock upp hästryggen och därifrån ner på isen vilket blev hans räddning. Hans sällskap orkade däremot inte rädda sig utan drunknade alla tre. Det berättades emellertid att en annan hästskjuts passerade vid samma tidpunkt. Istället för att stanna och hjälpa de nödställda så piskade

kusken på hästen och åkte från platsen. Väl framme vid kyrkan berättade han vad som (förmodligen) hänt på Vassbotten. Mannen uppgav att han inte kunde göra något för att hjälpa de nödställda. Han fick dock senare uppbära mycken kritik för sitt handlande. Gångna tiders julottefärder var således inte alltid präglade av idyllen.

Beträffande själva julottan var byarna hänvisade till särskilda bänkar. Författaren Gustaf Schröder som var bruksbookhållare på Sälboda gård på 1840-talet skildrar ett julottebesök i Gunnarskogs kyrka i boken "Gamla minnen" med bl.a följande ord: "Det var ingen lysande samling denna kyrkoallmoge, ty med undantag av de silkeshalsdukar som några av kvinnorna buro, var allt vad till beklädnaden hörde gjort hemma, praktiskt, bastant och i allo gott. Templets frid ljusen, tystnaden och medvetandet av julmorgonens betydelse hade helt och hållet avlägsnat den före helgen rådande oron och brådskan. Nu voro tankarna lyfta och komna in i julstämningen." Så långt, Schröder. Och som är en ögonvittnesskildring av en julotta på 1840 - talet.

Efter julottan hade alla brått hem. Ofta kappkörde hästskjutsarna då den som först kom hem, fick också sin skörd bärgad först nästkommande år. På juldagen höll man sig i stillhet och efter annandagen började julkalasen vilka pågick tills långt in i januari. Sedan var julen slut och vardagen tog vid

I dag har åtskilliga av dessa seder och bruk försvunnit. Julgran och julklappar har tillkommit. Julklapparna både till glädje och bekymmer. Julhandeln slår ofta rekord, och vi trängs på tredjedagsrea i varuhuset, eller för att byta julklappsskjortan till en större eller vad det nu kan vara fråga om. Julbord börjar vi att äta omkr. 1:a advent Men julen är ändå ett kärkommet avbrott i vintermörkret.

Och julens budskap är tidlöst: Fred på jorden och till människorna en god vilja.

Prenumeration

Från och med nummer 1 -96 går det bra att prenumerera på Gûnnerske Nytt, för Dig som inte bor i Gunnarskog.

Priset är 80:- /år. Då kommer fyra nummer av tidningen direkt hem i brevlådan.

Tidningen kommer även i fortsättningen att delas ut gratis till husåll i Gunnarskog.

Bara anmäl intresse till Gunnarskogs Bygdelag, Alf Danielsson, Stommen, 670 35 Gunnarskog. Tel. 0570-322 91.

Margaretas Hår & Syateljé

Permanent, klippning, färgning
och toning till låga priser.
Även Herr.

Öppet: 10-18
Tisdagar STÄNGT

Även hembesök

Syr upp brudklänningar och
studentklänningar. Hyr även ut.

Allstakan - Gunnarskog
Tel. 0570-77 00 87

Lär Dig spela

Nyckelharpa

Nybörjarkurs

Start under januari, februari -96

Begränsat antal nyckelharpor
finns till uthyrning och lån.

Anmäl intresse snarast till:

Ante Andersson, 0570-325 05
Daniel Höglund, 054-10 15 96

Det kom ett brev - från Amerika

Till Alf Danielsson kom för ett tag sedan ett brev från Bertha Andersson. Bertha ringde en söndagsmorgon från Chicago och berättade att hon skickat ett brev med en dikt. Bertha berättade också att hon utvandrat till Amerika 1947. Hon ville ha med en dikt i Gûnnerske Nytt, som tidigare publicerats i en Amerikans tidning.

"Dikten, Värmlänningen min skrev jag 1975 och sände den till tidningen 'Svenska Amerikanaren Tribunen'. Den blev publicerad omgående.

Tidningen kom, min man Raoul - som nyss blivit pensionerade från sitt arbete, satt i soffan, när jag gav honom posten. Han myste och läste dikten om sig själv.

Flickorna nämnda var verklighet, om han någonsin tänkte "fria" frågade jag honom aldrig. Däremot att det blev "liv uti luckan" på julbåten hem året 1934 var något jag hörde många gånger under vårt 35-åriga äktenskap. Jag är glad över att han fick läsa dikten. Raoul dog helt hastigt 1977 av hjärtfel. Frid över hans minne."

Hälsningar i mängd, Bertha

Värmlänningen min

*En gang han geck hemåt frå festen berika
i sockna en vackrere kväll han ej sett
For tongle satt halskärt, då blänkte i vika,
a mösta som älvor der danse polkett.*

*A rätt som han geck der, han sang a han gnola,
en tanke helt hastigt kom på ----
"Nock a da fell gott være ong her på jola
men en skulle fell hälst være två."*

*Säkert -- Anna a Greta a Elin i hiagen
va flecker som dugde te husmore bli,
fast hjarte tå gull som han vesste di hade
han frös när han tänkte på sett frijeri.*

*Der ensam i natta, han djuft felosifera
a törke tur öge en hoppets tår ---
"Jä trur att jä köperma biljett te Amerika
a jir ma iväg se snart då blir vår."*

*Grunnrik a blyg ja nästan förlägen,
han cykla iväg in te närmerste stan
Han tordes inte tette på folk ätter vägen,
a uvannle mange va ute den dan.*

*Å ärne han hade da bullte på hjarte
Amerikafebern han nu hade fatt ---
Han tänkte på tier som snart skulle komme,
han tänkte pa ljuvlene tier som gått.*

*Sa kom da den dagen när fardig för resa
på järnvägstation han vänte på tåg.
Han der sa farväll te bå näre a käre
Men allt var förbytt i en gladere hag.*

*Likt mange annre som rest över Atlanten
hemlängtan te slute om hjarte tog tag.
Han arbete a slet a sparde pa slanten,
a köpte så biljett hem tebaka en dag.*

*Han tog Julbåten hem dä va liv uti luckan
man feste på lutfesk å glass, kaviar å liquor
Der va gubber a gumme a onger a FLECKER,
själv va han resans prins a charmör.*

*Så DÄRHEMMA en stjärnfager midvinter kväll
dä va fest uti Sockna, å hågen hans brann.
Ödets Gudinna hade haft bråttom att ordna,
ty den kvällen han "flecka si" fann.*